

Med Lennart Meri på presidentposten er den tidligere politiske opposisjonen – høyresiden – i Estland representert på høyeste nivå fra i fjor høst. Meri har bakgrunn som forfatter og filmregissør. I april 1991 ble han utnevnt til utenriksminister.

ESTLAND

Det nye EUROPA

Mannen til høyre er russer, bosatt i Estland siden 1947. Valglovene gir ikke ham og andre av den 40 prosent ikke-estiske befolkningen rett til å stille som kandidater i det første lokalvalget til høsten. (Foto: Terje Akerhaug)

Løftene som ble gitt Europarådet om at de nasjonale minoritetene i Estland vil bli representert i lokalvalgene til høsten, er brutt. En ny lov gir bare estiske statsborgere rett til å stille, ikke-esteres stemmerett er begrenset.

MED 57 av 101 stemmer vedtok den estiske nasjonalforsamlingen – Riigikogu – 19. mai en ny lov om lokalt selvstyre. De første lokalvalgene i et uavhengig Estland vil bli holdt 17. oktober. Vedtaket i nasjonalforsamlingen fulgte etter en meget het debatt om hvem som vil få lov å stille til valg – og om stemmeretten.

Hule forsikringer

Ifølge det opprinnelige lovforslaget ville innbyggerne uten estisk statsborgerskap, om lag en tredel av befolkningen og hovedsaklig russisktalende, ha blitt garantert visse rettigheter både når det gjelder å stille som kandidater, og få stemmerett i lokalvalgene.

Estlands president Lennart Meri, og statsminister Mart Laar,

OMSTRIDTE VALGLOVER

har gjentatte ganger forsikret internasjonale menneskerettsorganisasjoner om at den russiske minoriteten vil bli representert i lokale organer. Dette ble særlig understreket tidligere i vår da Estland søkte og ble opptatt som medlem i Europarådet.

Kullkastet

Men den estiske nasjonalforsamlingen har med sitt vedtak kullkastet løftet. Og det var representanter for de regjerende høyre-sentrum-partiene som mest aktivt drev lobbyvirksomhet for en skjerpning av loven. President Lennart Meri har senere også undertegnet den.

Vedtaket innebærer store vanskeligheter for flere av tettstedene i den nordøstlige delen av landet der det er flertall av ikke-estiske statsborgere. Disse får ikke lov å delta i kommunevalget i oktober. I byen Narva helt ved grensen til Russland er mer enn 90 prosent russere. I Sillamäe med 21.000 innbyggere, er bare 700 estiske statsborgere. Det lokale selvstyret vil

ikke være representativt når flertallet av innbyggerne ikke kan stille egne kandidater.

Lovlig opphold

Stemmeretten for ikke-estiske statsborgere vil også være begrenset til personer som oppholder seg «lovlig» i Estland. Dessuten er det krav om botid på minst fem år, et strengere krav enn ved valget til nasjonalforsamling i fjor. Og spørsmålet om lovlig opphold vil måtte bli gjenstand for en ny politisk behandling.

Hva er status for de hundretusener av mennesker, russere, ukrainere og hvite-russere og andre, som flyttet inn i landet etter 2. verdenskrig? Estiske parlamentarikere som støtter en streng lovdefinisjon, mener at de aller fleste av disse innvandrerne bor i Estland ulovlig fordi de mangler oppholdstillatelse, utstedt av estiske myndigheter.

• NINA SANDÅS